

Teadmussiirde programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas

Programmi juhtkogu koosolek

PROTOKOLL

23. jaanuar 2023

Osalejad juhtkogu liikmed: Andre Veskioja, Aret Vooremäe, Hendrik Kuusk, Kaja Piirfeldt, Kerli Ats, Merit Mikk ja Airi Vetemaa, Olav Kreen, Olavy Sülla, Pille Koorberg, Meeli Lindsaar (EPKK nimel), Siim Tiidemann, Sirje Potisepp, Triin Luksepp (Raimond Strastini asendaja)

Osalenud programmi elluviijad ja kutsutud: Angelika Nöps, Grete Tönne, Hanna Raidvere-Sepp, Hanna Tamsalu, Kairi Ringo, Kristina Marran, Liisa Laanemets, Tõnis Tänav.

Koosolek on otsustusvõimeline: 16 juhtkogu liikmest oli kohal või esindatud 13.
Juhataja Kerli Ats, protokollija Hanna Tamsalu

Päevakord:

1. Teadmussiirde programmi aasta-aruande kinnitamine (2022 kohta)
2. Valdkondade eelarvete jaotuse kinnitamine ja võimalikud täiendavad tegevused;
3. Muud küsimused.

1. Programmi aruande kinnitamine

Teadmussiirde programmi ÜhendPIP 2022. aasta tegevuste aruande failid saadeti kõigile e-kirjaga (16. jaanuaril enamik ning 23. jaanuaril viimased). Koosolekul aruannet põhjalikult ei tutvustata. Ülevaadet, mis on tehtud ja tegemisel, arutasime pikemalt novembris toimunud koosolekul. Aruanded on leitavad www.pikk.ee/ÜhendPIP/teemalehel.

Novembris kinnitas juhtkogu mitmeid 2022. aasta tegevuste muudatusi. Kahjuks muudatuste hulk sellega ei piirdunud ja mõned tegevused jäid tegemata kas lektori ajakavast tulenevalt või väheste osalejate tõttu. Need olid:

- Ühistegevuse teemavaldkonnas: kahepäevane täienduskoolitus „Lihasektori kvaliteedikava väljatöötamine II“ - ei kogunenud minimaalset osalejate arvu, aastalõpu lihasektori uudised mõjutas osaliste motivatsiooni tunnustatud tootjaorganisatsiooni poole pürgimisel.
- Loomakasvatuse teemavaldkonnas (Infopäevad „Bioturvalisuse kava koostamine linnukasvatusestevõttes“ ja „Bioturvalisus linnukasvatusestevõttes“) kavandatud infopäevad tulid vahetult enne väljakuulutamist ära jätta kokkulepitud lektorist tulenenud asjaoludel.
- Horisontaalses valdkonnas oli infopäevi teemal „Finantskirjaoskus“ kavandatud kolmel korral, nendest 2 veebiinfopäeva toimusid, kuid kontaktsele ei registreerunud piisavalt osalisi. Kuulutati välja suisa kahel korral - 18.10 ja 2.12 (veebiinfopäev toimus 16.12).

Nii lühikese ajaga, mis oli jäänud kalendriaasta lõpuni, ei olnud võimalik nimetatud tegevusi enam edasi lükata. Tegevuse tühistamine vormistamine lepingu muudatusega ei olnud samuti ajasurvel enam võimalik.

Teadmussiirde programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas

Lisaks soovime protokollis ära märkida ühe ühistegevuse valdkonna tegevuse fookuse muutumise. Tellitud oli taimekasvatustootjate koostöö õpiring, mis kuulutati välja algusega novembri lõpus. Siiski osalesid selles hoopis mesinduse valdkonna ettevõtjad, kes pöördusid EMÜ poole oma selge sooviga. Nimelt tahtsid mesindusteetvõtjad abi ühistu asutamise ja selleks vajalike dokumentide koostamisega. Taimekasvatavate või teraviljakasvatavate selget gruppi ei moodustunud ning abi sai teine, taimekasvatuse jaoks siiski oluline valdkond. Õpiringis arutati sisuliselt sarnaseid küsimusi, nagu olnuks tehtud taimekasvatustootjate koostöö õpiringis. Toodangu turustamine ja organisatsioonidisain on universaalsed teemad, kuigi olenevad valdkondlikest nüanssidest. Kuna ühistu asutamise seotud vajadused on juhtumipõhised ja nende teket on raske prognoosida, on mõistlik abi osutada õpiringide või ettevõtte juhendamise vormis. 2023. aasta taimekasvatustootjate koostöö õpiring naaseb ilmselt taimekasvatuse traditsioonilisemate valdkondade juurde.

Arutelu:

- Aruandes on sündmustel osalejate tagasiside esitatud väga erineva põhjalikkusega. Mõne puhul on see detailne konkreetse lektori hindamiseni, teisalt üldine hinnang eesmärgi täitmisele. Maaeluministeriumi poolt ootasime ühetaolisemaid standardeid. Tagasiside saamine tundub olevat keeruline. Raske on välja lugeda programmi panust, kas vajalik teave on põllumeheni jõudnud. Pigem tundub tehtu kui traditsioonilise õppe lünkade likvideerimine ja mitte innovatsiooni edendamine. Mõistagi on ergutamise keeruline, kui baastaseme teabele reageerib 100 ja innovaatilisematele teemadele vaid 5. PÕKAs¹ oleme väitnud, et Eesti põllumajandustootjad on kõrgelt haritud ja valmis muutuseid edasi viima. ÜhendPIPi aruandest ei paista see välja, üldist teabelevi on palju ja spetsiifilisust vähe.
- Tagasiside andmise valmisolek on enamikel juhtudel minimaalne ning seda igal poole ühetaoliselt rakendada ei ole võimalik. Üksikvastustest järelduste tegemine ei ole adekvaatne.
- Maaelu arengukava meetmete tulemuslikkuse hindamine ei saa toimuda tegevuse elluviija enesehindamisena. Teadmussiirde programm on ellu kutsutud teabe viimiseks tootjateni, sihtrühmani. Tagasiside on oluline nii korraldajatele kui poliitika kujundajale, aga meetme tulemuslikkuse analüüs peab tulema erapooletu hindaja poolt.
- Finantskirjaoskuse teema infopäevade kohta aruandes soovitakse jätkata praktikute kogemuste jagamist, tuua näiteks mitu erinevat ettevõtet oma finantsjuhtimise tehnikaid ja põhimõtteid jagama. Kuigi ilmselt on huvi rohkem praktiliste kogemuste jagamise vastu, ei ole lihtne leida neid ettevõtjaid, kes oleks valmis oma finantsjuhtimise praktikat jagama.
- Vastavalt koosolekul arutatule täiendatakse aruannet. Täiendamisele seab piirid piiratud aeg enne tähtaega 31.01.2023. Lõplik aruanne lisatakse allkirjastatava protokollu juurde.

Otsused (konsensuslikult):

1. võtta teadmiseks ja kinnitada 2022. aasta lõpus toimunud muudatused tegevuste elluviimisel;
2. kinnitada põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonna teadmussiirde programmi (ÜhendPIP) 2022. a. aastaaruanne (Lisa1).

¹ <https://www.agri.ee/pollumajanduse-ja-kalanduse-valdkonna-arengukava-aastani-2030>

2. Valdkondade eelarvete jaotuse kinnitamine ja täiendavad tegevused

Käes on projekti viimane aasta ning teeme ettepaneku valdkondade eelarvete jaotust korrigeerida. Ümberkorraldamiste tulemusena on võimalike täiendavate tegevuste jaoks eelarvet ca 130 000 eurot. Täna saadud ettepanekute tabel Excelina on saadetud kõigile, nii 16.01 kui täna hommikul.

Programmi alguses jaotati eelarve teemavaldkondade vahel ning selle raames oli valdkondadel võimalik tegevusi ise valida. Nüüdseks on programm lõppemas ning tuues võimalikud jäägid horisontaalse valdkonna eelarvesse kokku, saame otsused ühekorraka ära teha.

Valdkond	Algselt kinnitatud eelarve	2021 täitmine	2022 eeldatav	2023 leping	Muudatuse ettepanek	Lõplik valdkonna eelarve
Aiandus	300 000	116 400	134 300	49 200	0	300 000
Horisontaalne	510 000	134 223.3	202 490	176 300	133 800	643 800
Loomakasvatus	450 000	5 000	308 500	141 500	7 000	457 000
Mahemajandus	450 000	177 110	207 090	65 660	0	450 000
Taimakasvatus	680 000	179 350	300 020	198 890	-1 700	678 300
Toit ja toiduohutus	450 000	39 060	183 855	222 900	-1 300	448 700
Ühistegevus	260 000	17 000	65 700	80 500	-96 800	163 200
ÜPP	400 000	101 920	113 020	141 510	-41 000	359 000

2023. aastal lõpevad selle raamlepingu tegevused ja kuna raamleping kehtib suures plaanis vaid pool aastat, siis siinses valikus on esitatud vaid need tegevused, mis kindlasti saaks tehtud aasta esimeses pooles või mille toimumine on kindel ka aasta lõpus.

Ettepanekute ülevaade:

Teema	Sisu selgitus
Ettevõtlus, juhtimine	Konverents Aasta Põllumees 2023 Koolitused Raha juhtimine, inimeste juhtimine, 2 tk Liidrite kool - 2 kahepäevast täienduskoolitust Artiklid ajakirjas Põllumehe Teataja – 3 tk
Loomakasvatus	Infopäev salvestusega Põllumajanduse telgitagused (farminar), 2 tk Lihaveisekasvatavate õpiring Saaremaal Ajakiri Tõuloomakasvatus, trükitult - 2 numbrit Videofilmid lambakasvatusest, 2 tk Infopäevad bioturvalisusest linnukasvatases, 2 tk
Keskkond	Infopäev ettevõtte külastusega – Taastav põllumajandus, 2 tk Teabematerjali uuendamine - Haljasväetis
Mahemajandus	Konverents Maheturg Infopäevad mahetaimekasvatus, maheloomakasvatus, mahemajandus, 3 tk Põllupäev Mahetaimekasvatuse katsete tutvustus (Kuusiku) Esitlus Musta sõstra ja astelpaju sordid ning kasvatustehnoloogiad mahevilljeluses Ajakiri Mahepõllumajanduse Leht – 2 tk Teabelehed mahemajandusest, 3 tk Teabematerjal trükisena - Mahetoidu kvaliteet
Toit ja toiduohutus	Teabeleht Toiduohutuskultuur

Teadmussiirde programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas

Arutelu:

- Kõigil partneritel ja juhtkogu liikmetel oli võimaik esitada ettepanekuid ning siin on kokkuvõtte nendest.
- Viimasena lisatud linnukasvatuse teemad bioohutuse teema infopäevad on kavandatud toimuma veebipõhisena. Sihtgrupiks on kõik linnupidajad üle 50 linnuga karjades. Tegevust korraldatakse infopäevana, et osalemist ei takistaks ettevõtja staatuse omamine.
- Esitlustegevus: maheviljeluses on keemiliste taimekaitsevahendite kasutamine välistatud. Et mitte soodustada haigustekitajate ja kahjurite olulist suurenemist ning sellega ka saagikao suurenemist, tuleb rakendada ennetavaid tõrjevõtteid. Samuti on väga oluline pidevalt läbi viia kahjustajate leviku seiret ning leida kõige optimaalsem aeg, millal kasutada biopreparaate. Selleks on vaja tunda kahjustajate elutsükli, nende kohanemistingimusi ja eelistusi sortide lõikes. Eesmärk: tutvustada mahekasvatajatele puuvilja- ja marjade haiguste ja kahjurite leviku varajase prognoosimise võimalusi, kasutamiseks sobivaid biopreparaate, sorte mis sobivad meie kliimas kasvatamiseks.
Tegevused: kevadine – ja suvine võralõikus, erinevad harimisvõtted, haiguste ja kahjurite seire, ennetav tõrje, feromoon- ja liimpüüniste kasutamine, tasakaalustatud mulla toitainete sisaldus, vajadusel mahevätiste ja biopreparaatide kasutamine, saagi ja saagikvaliteedi hindamine, erinevad saagi säilitamise ja töötlemise võimalused.
2023. a. juuli lõpp või augusti algus esitletakse mahe musta sõstra (üle 10 sordi) ja mahe astelpaju istandikes sorte, erinevaid kasvatustehnoloogia võtteid. Lisaks esitletakse sõstra sortide sobivust kombainiga saagikoristamisel ning saagi säilitamise ja töötlemise võimalusi.
- Õppereisid on tootjate poolt alati väga oodatud tegevused. Kogemus näitab, et tootjad on õppereisidest väga huvitatud ja nõus maksma suuremat osalustasu, eriti kui see reis toimub Kesk-Euroopasse, mitte lähiriikidesse. Tõstame osalustasu 200 euroni.

Tegevuste ettepanekud õnnestus mahutada horisontaalse valdkonna (muudetud) eelarvesse.

Otsused (konsensuslikult):

3. Kinnitada programmi valdkondade eelarved järgmiselt²:

Aiandus	300 000
Horisontaalne	643 800
Loomakasvatus	457 000
Mahemajandus	450 000
Taimakasvatus	678 300
Toit ja toiduohutus	448 700
Ühistegevus	163 200
ÜPP	359 000

4. Kinnitada 2023. aastaks täiendavate tegevuste nimekiri vastavalt lisatule (Lisa 2).

13 infopäeva, 2 konverentsi, 4 koolitust, õppereis ja õpiring, esitlustegevus, teabematerjalid (4 ajakirja, 3 artiklit, 6 teabelehte/materjali), 2 videofilmid.

² Eelarve rakendamise lõplik tulemus sõltub tegevuste elluviimisest ja maksetaotluste menetlemisest.

Teadmussiirde programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas

5. Muud teemad

Maaelu Teadmuskeskus, Mahepõllumajanduse Koostöökogu, Eesti Toiduainetööstuse Liit, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda ja Eesti Maaülikool on esitanud ühise pakkumuse ÜhendPIPi teise etapi elluviimiseks. Tegevuste ulatus on sarnane praeguse riigihankega ning ka selles programmis on vajalik juhtkogu laadse koostööorgani tegevus. Tõnis Tänav hankekomisjoni liikmena kinnitas, et pakkumused on laekunud ning kõige varem võiks tulemused selguda veebruari lõpuks.

Protokoll saadeti juhtkogu liikmetele kooskõlastamiseks 26. jaanuari hommikul, vastamise tähtaeg 30. jaanuar kell 15.00. Vastavalt juhtkogu töökorrale loetakse vastamata jätmist nõusolekuks. Suuliselt laekunud protokollide täiendamise sõnastuslikud ettepanekud on teksti või aruannetesse integreeritud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanna Tamsalu

Teadmussiirde programmi projektijuht

(allkirjastatud digitaalselt)

Kerli Ats

Eestimaa Talupidajate Keskliit,
ÜhendPIP juhtkogu esimees